

## Hirsch Ballin

bepaling dienstbaar zijn. De minister heeft vorige week tijdens het algemeen overleg ook deze woorden gesproken. Dat is voor mij aanleiding geweest om nog eens even in de wet te duiken en in de oorspronkelijke toelichting op artikel 67a. Ik ben van mening – ik wil graag weten hoe de minister daarover denkt – dat er op zich in artikel 67a geen materieel criterium genoemd hoeft te worden. Er moet een verbinding zijn met de materiële criteria in artikel 67. Artikel 67a vraagt niet om een materiële duiding. Anders dan de minister ben ik van mening dat er geen sprake is van strijdigheid met de artikelen 5 en 6 EVRM. Ik vind het jammer dat de minister de motie ontraad. Ik denk dat hij haar juist een beetje zou moeten omhelzen. Hij zou ook kunnen zeggen: ik neem hier even de tijd voor en ik ben blij met deze uitspraak van de Kamer voor een effectief lik-op-stukbeleid.

Minister **Hirsch Ballin**: Uiteraard waardeer ik de manier waarop de heer Teeven dit onderwerp benadert. De manier waarop de gronden voor voorlopige hechtenis worden omschreven in artikel 67a, is een vertaling van de dringendheid die vereist is in het verlengde van artikel 5 EVRM. De heer Teeven heeft er natuurlijk gelijk in dat ik de haakjes om het woord "super" nog niet had beluisterd toen hij de motie voorlas. De relatie die wordt gelegd met snelrechtzitting of supersnelrechtzitting zegt nog niet welke zaken op de snelrechtzitting of supersnelrechtzitting worden gebracht.

Wat dus recht overeind staat, en waarvan ik op mijn beurt hoop dat de heer Teeven het zou willen omhelzen, is mijn toezegging om naar het onderwerp te kijken en te bezien wat nodig is in verband met een goede toepassing van de Rotterdamse praktijk. Deze motie, die op dit moment de conclusie trekt dat het op die manier in artikel 67a moet worden omschreven, kan ik echter niet omhelzen. Ik bepleit dus dat de Kamer het houdt op wat ik in het AO heb gezegd en hier graag bevestig.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Wij zullen aanstaande dinsdag over de ingediende motie stemmen.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

---

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren, de Wet op de rechterlijke organisatie en enige andere wetten in verband met de herziening van de functie- en bezoldigingsstructuur voor rechterlijke ambtenaren (31822).**

De **voorzitter**: Ik heb de minister van Justitie zojuist al welkom geheten. Ik geef als eerste het woord aan mevrouw Van Vroonhoven-Kok.

De algemene beraadslaging wordt geopend.

□

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): Voorzitter. Onze verhouding met de rechterlijke macht is dubbel. De politiek mag zich niet te veel met rechterlijke uitspraken

bemoeien en toch voelen wij ons zo betrokken en verantwoordelijk dat wij vergaande uitspraken soms niet kunnen laten. Over individuele zaken horen wij ons rustig te houden, maar over de rechtspraak an sich kunnen wij best een mening hebben. Het is denk ik ook de taak en de verantwoordelijkheid van de rechtspraak en de politiek om elkaar over en weer scherp te houden. Dit om te voorkomen dat ieder op zijn eigen territorium monopolie heeft. Montesquieu had het over de machten die elkaar in evenwicht houden door een systeem van checks and balances. Wij moeten elkaar scherp houden, maar binnen de grenzen die wij onszelf gegund hebben. Wij hebben niet voor niets nauwkeurig opgeschreven waar de rol van de politiek ophoudt en die van de rechterlijke macht begint. In wetten als de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren – wetten die wij vandaag bespreken – staat precies waar de zeggenschap van de politiek eindigt en die van de rechtspraak begint. Wil de politiek greep houden op de kwaliteit van de rechtspraak, dan dienen wetsvoorstellen als deze zorgvuldig tegen het licht gehouden te worden. In deze wetsvoorstellen schuilen namelijk de instrumenten die wij onszelf hebben aangereikt.

De minister wil het rechterlijk apparaat aantrekkelijker maken voor mensen die er werken. Dan is het ook belangrijk dat je carrière kunt maken. Inherent aan het rechter zijn was of is dat je dat bent tot in lengte der dagen. Ik ben het met de minister eens dat je tegenwoordig weinig mensen meer treft die daar genoeg voldoening uit putten. Je wilt tenslotte toch blijven groeien. Er is begrip in het CDA-kamp voor de wens om het rechterlijk apparaat aan de eisen van deze tijd aan te passen. Toch hebben wij ook zorgen. Gaan wij naar een systeem waarbij je niet meer alleen op basis van ervaring doorgroeit, maar waarbij de ambitieuze rechters langszij kunnen komen? Op zich is dat wel goed, maar wat een karakteromslag zal dat betekenen voor het apparaat. Brengt dat niet al te veel onrust met zich mee? Is de minister niet bang dat deze voorstellen meer concurrentie tot gevolg zullen hebben tussen rechters? Wat gaat er gebeuren met de sfeer van collegialiteit die zo belangrijk is? Rechters moeten niet bang hoeven te zijn dat een controversiële houding of uitspraak hun carrière schaadt. Hoe kan de minister dat garanderen?

De CDA-fractie vindt het prima dat het straks makkelijker is om door te stromen naar nieuwe functies. De aantrekkelijkheid van de nieuwe functie zou echter moeten liggen in een nieuwe inhoudelijke uitdaging die wordt geboden. Wij zijn echter bang dat de promotie vooral zit in nieuwe bestuursverantwoordelijkheden. Dat mag niet gebeuren. In de zorg en het onderwijs hameren wij juist op de professionaliteit, de beroepseer en het vakmanschap. Datzelfde zal ook voor rechters moeten gelden. De minister is daar niet bang voor, zegt hij, omdat de reshuffle juist in het teken staat van de kwaliteit van de rechtspraak. Met deze uitleg is mijn fractie nog niet geheel gerustgesteld. Ik vraag de minister nogmaals hoe hij bewerkstelligt dat binnen dat nieuwe loon- en functiegebouw in de rechtspraak de beroepseer centraal blijft staan.

De heer **Teeven** (VVD): Als je het wetsvoorstel goed leest, zie je dat er een rangorde wordt aangegeven, zowel bij de staande als de zittende magistratuur. De senior officier A en de vicepresident A worden daarbij

## Van Vroonhoven-Kok

gecreëerd. Dat zijn rangen die juist op inhoudelijke functies komen, niet in de bestuursfuncties. Dat zijn rangen voor mensen die heel lang bij het Openbaar Ministerie of de zittende magistratuur werken en al heel lang aan het eind van hun salarisschaal zitten. Voor hen wordt een soort extra rang gecreëerd. Dat is volgens mij precies tegengesteld aan wat mevrouw Van Vroonhoven beweert. Tot nu toe maakte je carrière in het management, maar nu kun je ook carrière maken op de inhoud. Volgens mij bewerkstelligt dit wetsvoorstel dat er twee carrièrelijnen zijn en niet één zoals mevrouw Van Vroonhoven voorstelt.

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): Dan is het goed dat wij dit debat voeren. In onze optiek zou het management binnen de rechtspraak meer aandacht moeten krijgen. Ik begrijp dat ook wel, want je moet meer bedrijfsmatig gaan werken. Die capaciteiten moeten aan een rechter kunnen worden toegeschreven. Ik heb daaruit afgeleid dat je de rechter wilt belonen als hij die bedrijfsmatige capaciteiten laat zien. Ik heb het ook zo gelezen dat de jarenlange ervaring die sommige rechters meesters niet meer het enige criterium is in de toekomst. Maar laten wij kijken wat de minister antwoordt.

De heer **Teeven** (VVD): Dit wetsvoorstel gaat niet alleen over de rechters, maar ook over de officieren. Ik heb het in die zin ook met belangstelling zitten lezen. Dan zie je dat er meer carrière kan worden gemaakt dan enkel het feit dat je hoofdofficier of plaatsvervangend hoofdofficier wordt. Dat is toch mooi, want dan blijven die ervaren mensen in de inhoud. Dat is precies wat u wilt en dat bewerkstelligt dit wetsvoorstel volgens mij ook.

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): Als officieren of rechters worden beloond voor hun inhoudelijke capaciteit en als zij daardoor worden uitgedaagd om zich inhoudelijk te verdiepen en te verbreden, vindt u mij helemaal aan uw zijde.

Die goede rechters en goede officieren krijgen dus meer kansen, maar wat doe je met de slechte rechters? Niet onbeantwoord kan blijven de vraag wat te doen met die slechte rechters. De roep dat je deze zou moeten kunnen ontslaan of schorsen vind ik onzinnig; dat kan namelijk wel. Maar de vraag dringt zich nu op of, nu wij die verschillende lagen creëren waarlangs de rechter omhoog kan klimmen, rechterlijke ambtenaren ook weer in een lagere functie gezet kunnen worden. De minister zegt "nee". Kan hij uitleggen wat de achtergrond daarvan is? Heeft dit principiële redenen? Zo op het oog zien wij daar in ieder geval wel de logica van in.

De vraag naar een onafhankelijke toetsingscommissie zal zich hier onherroepelijk aandienen. Hieruit blijkt maar weer eens hoe moeilijk de politiek zichzelf soms kan beheersen. Natuurlijk zou zo'n toetsingscommissie te overwegen zijn, maar ik vind dat op dit moment echt een brug te ver.

Ik kom bij de functies bij de gerechten. De minister verzekert ons dat er geen extra managementlagen worden gecreëerd. Dat betekent dat de carrière over de vakinhoud centraal kan blijven staan.

Wij hebben wel geconstateerd dat er nieuwe benamingen komen; de heer Teeven noemde het ook al even. Je hebt een rechter en een senior rechter en je krijgt straks een senior rechter A. Je zou zeggen: what is in a name?

Op zichzelf is het ook absoluut geen halszaak. Maar het lijkt wel alsof je ook een rechter B hebt, een rechter C of junior rechters hebt. Dat hebben wij volledig gemist in het wetsvoorstel. Kan de minister hier nader op ingaan?

Tot slot kom ik bij de financiële consequenties. Het gaat er bij mijn fractie niet in dat deze operatie financieel glad verloopt. De minister geeft wel aan dat de wijzigingen per saldo niet budgettair neutraal zijn, maar hij legt niet uit wat de consequenties dan exact zijn. Een en ander wordt opgevangen binnen het reguliere arbeidsvoorwaardenbudget. Als dat zo is en als er rechters zijn die beter gaan verdienen, zullen andere toch moeten inleveren. Wie zouden dat dan zijn?

Kort en goed, de CDA-fractie draagt graag haar steentje bij om de rechters en/of de officieren hun werk optimaal te kunnen laten doen. Daar hoort ook een goed functionerend loon- en functiegebouw bij. Wij geven de minister wel graag mee dat deze operatie wat ons betreft niet mag onttaarden in een interne concurrentiestrijd tussen rechters, waarbij het mogen managen het summum van rechterschap wordt. Daarmee zouden wij het vakmanschap te weinig recht doen.

De heer **Heerts** (PvdA): U haalt het geld aan: als je de een meer geeft, zou de ander minder krijgen. Maar ik las heel duidelijk dat het binnen het bestaande arbeidsvoorwaardengeld zou moeten.

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): Precies, daar heb je het. De minister geeft aan dat het binnen hetzelfde potje is. Wij kunnen concluderen dat sommige rechters meer gaan verdienen. Als het binnen hetzelfde potje is, zou je kunnen zeggen dat andere rechters misschien minder gaan verdienen.

De heer **Heerts** (PvdA): Zegt u dan dat het voor u niet acceptabel is, als zij minder gaan verdienen? In zekere zin ben ik er snel uit: dat is toch het probleem van de minister?

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): Het zou mij wel boeien.

Mevrouw **Gerken** (SP): Voorzitter. Er wordt hier gewisseld zonder dat ik er wat van afweet. Het wordt dan meteen zo spannend dat ik denk: wat zit hierachter? Er wordt gezegd: helemaal niets. Gelukkig, want ik ben niet van plan om het debat over de ontvluchting van de heer Saban S. hier nog eens over te doen ...

Minister **Hirsch Ballin**: Saban B.

Mevrouw **Gerken** (SP): Er is vandaag ook eerder in het debat wat gezegd. Ik wil toch een aantal opmerkingen maken over de positie van de rechter.

Wie de woorden "rechter" en "ontslag" in een zin noemt, kan per definitie rekenen op een stroom van kritiek. Er komen verwijten over het schenden van de trias politica en over het op de stoel van de rechter willen gaan zitten. Dat is dan allemaal snel gemaakt. Toch moeten wij volgens mij niet te bang zijn om het debat aan te gaan over het door rechters verantwoording afleggen over hun handelen.

## Gerkens

De SP maakt zich al langer zorgen over het vertrouwen van burgers in de rechtsstaat. Dat is de reden dat mijn collega Jan de Wit vorig jaar een symposium heeft georganiseerd onder de titel "Crisis in de rechtsstaat?". Daarom doet de SP ook voorstellen om het vertrouwen in de rechtsstaat terug te veroveren. Een van die voorstellen is om de Hoge Raad op voordracht van de procureur-generaal de mogelijkheid te geven om een disfunctionerende rechter te schorsen of weg te sturen. Blijkbaar denken nog veel mensen dat dit al kan, maar die mogelijkheid is er niet in het geval van een inhoudelijk niet goed functionerende rechter. Nu is de praktijk dat de president van de rechtbank met zo'n persoon gaat praten, om hem ervan te overtuigen dat hij beter kan opstappen. De minister zei in het debat over Saban B. dat in die gevallen, die hij een hoge uitzondering noemt, de rechters zelf opstappen. De SP wil dat dat duidelijker wordt geregeld. Natuurlijk mag iemand ook zelf opstappen, maar in gevallen waarin dat wordt geweigerd, moet er ook de mogelijkheid zijn om een rechter wegens disfunctioneren door de Hoge Raad te laten wegsturen. Dus niet door de minister, de politiek of de president van de rechtbank.

Het is het formeel regelen van wat nu al geldende praktijk is. De SP kiest ervoor om daarover duidelijkheid en openheid scheppen. Rechters en burgers verdienen een duidelijke procedure, niet een die verloopt via gesprekken en gedwongen ontslag op eigen verzoek. Het is de taak van volksvertegenwoordigers om, uit naam van de burgers, het vertrouwen in de rechtsstaat te bewaken. Het is ook hun taak om als wetgever te handelen en de rechtspraak de handvatten te geven om het intern zelfreinigend vermogen te versterken. Volksvertegenwoordigers moeten samen met de rechterlijke macht optrekken, met respect voor de scheiding van de machten, om het vertrouwen van de burger in de rechtsstaat terug te veroveren.

Ik kom op het wetsvoorstel, waarover ik een aantal kritische opmerkingen wil maken. Ten eerste vind ik het optuigen van een systeem waarin zoveel nadruk ligt op managementfuncties op dit moment niet passend. Hoe is nu de afstemming met het herzien van de gerechtelijke kaart? Gaan wij rechters in managementfuncties plaatsen waarin zij straks geen taak meer hebben? Ik vraag dat met name, omdat de minister heeft gesteld dat een rechter die eenmaal is benoemd in een functie, die functie ook behoudt. Ik hoor graag een reactie van de minister.

De SP-fractie vindt ook dat rechters vooral moeten worden beoordeeld op hun inhoudelijke kwaliteit als rechters en in mindere mate op hun managerskwaliteiten. Carrière maken in de rechterlijke macht lijkt mij toch vooral een kwestie van uitblinken op inhoud, en niet op vorm. Wanneer rechtspreken een kunstje wordt, waarin je als rechter onvoldoende voldoening vindt, dan moet je je als rechter misschien toch gaan afvragen of je nog op de goede plek zit. Gelukkig zijn er nog heel veel rechters die met heel veel voldoening hun eerbare ambacht uitoefenen. Of heeft de minister misschien andere signalen gekregen?

Dit brengt mij bij het eenrichtingsverkeer in het wetsvoorstel: promoveren kan, maar degraderen is uitgesloten. Ik vraag mij af waarom. Eerder zei ik dat ik daarbij denk aan de gevolgen van de herziening van de gerechtelijke kaart. Want wat doen wij met de rechters in functies waarvoor geen taak meer is? Wij gaan toch

zeker geen managementfuncties creëren bij de rechtbanken omdat wij toevallig rechters hebben die zijn gepromoveerd tot senior rechter of senior rechter A? Als rechter zou ik trouwens nog wel even nadenken, of ik die laatste titel wel op mijn visitekaartje zou willen zetten. Moeten de rechters nu werkelijk hun voldoening halen uit een andere functie op hun visitekaartje? Ik hoop echt van niet. Ik denk dat het de flexibiliteit van het rechterlijk apparaat niet ten goede komt, als eenmaal verworven rechten voor het leven blijven gelden. Waarom is er niet de mogelijkheid om de eenmaal toegekende functie terug te draaien? Wat als een rechter niet blijkt te functioneren in die functie? Wat als er geen functie meer beschikbaar is? De SP heeft de minister gevraagd om een nulmeting van die functies. Wij willen graag van jaar tot jaar kunnen zien hoe deze ontwikkelingen gaan lopen. Wij hebben daarop geen duidelijk antwoord gekregen. Kan de minister toezeggen dat er jaarlijks in het verslag van de Raad voor de rechtspraak een overzicht komt van het aantal rechters, senior rechters en senior rechters A? Wij vragen dit ook, omdat wij de financiële consequenties willen kunnen overzien. Dit kan met name voor de rechterlijke macht grote gevolgen hebben, omdat het hier voor het leven benoemde rechters betreft, zodat de budgettaire gevolgen van een promotie lang doorwerken. Wij willen niet dat geld wegloopt naar een beloning van hogere functies waaraan in de praktijk geen invulling kan worden gegeven. Ik hoor graag een helder antwoord van de minister op dit punt.



De heer **De Roon** (PVV): Voorzitter. De minister heeft in de nota naar aanleiding van het verslag aangegeven dat de herziening van de functie- en bezoldigingsstructuur niet is ingegeven doordat de interesse voor de functies bij de rechterlijke macht tanende zou zijn. Aanleiding is de wens om het huidige systeem te moderniseren. Uiteraard ligt daar ook de wens aan ten grondslag om de aantrekkingskracht van een loopbaan binnen de rechterlijke macht te behouden en te versterken.

Mijn fractie is er natuurlijk voorstander van om wetten te moderniseren en aan te passen aan de huidige vraag. De PVV is met de regering van mening dat het van belang is om de loopbaanmogelijkheden binnen de rechterlijke macht ook in de toekomst aantrekkelijk te houden. Daarom is het goed dat de vakinhoudelijke loopbaan van de rechterlijke ambtenaren wordt verbeterd met die seniorfuncties. Er zijn rechters die of niet geschikt zijn of geen zin hebben in een bestuursfunctie binnen de rechterlijke macht en die om die reden aan een bepaald plafond zitten in hun loopbaan. Het kan toch niet de bedoeling zijn en het is ook niet goed dat zulke mensen tien, vijftien, twintig jaar op hetzelfde salaris blijven zitten, terwijl zij zich in die jaren steeds verder kunnen ontwikkelen, de techniek kunnen verbeteren en hun juridisch inzicht kunnen verfijnen. Als zij die ontwikkelingen in de jaren doormaken, moeten er ook doorgroeimogelijkheden zijn binnen de carrière van rechter, zonder dat zo'n rechter een bestuurlijke taak binnen de rechtbank moet gaan vervullen.

Verder vindt mijn fractie het goed dat de mobiliteit tussen de gerechten wordt bevorderd. Mijn fractie steunt dus in principe het wetsvoorstel graag. Maar als wij de rechterlijke macht en de rechterlijke ambtenaren tegemoet gaan komen op het punt van het verbeteren

## De Roon

van de carrièremogelijkheden – nogmaals, die wens is terecht – dan mag daar ook wel weer iets tegenover staan. Ons staat nog vers in het geheugen het debat over de fouten die zijn gemaakt bij de beoordeling van een schorsingsverzoek van Saban B. Gelukkig heeft de president van het desbetreffende gerechtshof ook achteraf toegegeven dat er fouten zijn gemaakt. Nu is er vandaag echter weer een vreselijk bericht in het nieuws, namelijk dat het Openbaar Ministerie in een grote drugszaak door de rechtbank Zutphen niet ontvankelijk is verklaard in de vervolging van maar liefst zeventien verdachten. En dat vanwege fouten van de kant van het OM. Dat onderzoek draagt de codenaam Tom Poes. Nu ken ik de minister als een belezen man, dus hij weet ongetwijfeld dat de stripfiguur Tom Poes een slimme donder is die altijd alles op zijn pootjes terecht laat komen. Maar volgens de rechtbank heeft het OM deze drugszaak helemaal niet op zijn pootjes terecht laten komen, maar op zijn rug laten landen. Als dat juist is – wij gaan nu natuurlijk niet inhoudelijk spreken over die zaak, want daar is die nog te vers voor – is het wel een gotspe dat het OM zich in deze zaak van de codenaam Tom Poes heeft bediend. Dit is toch bepaald geen Tom Poesgedrag!

Wat ik maar aan wil geven met deze voorbeelden, is dat dit soort incidenten schadelijk zijn voor het aanzien van de rechterlijke macht. Ik ben dan ook van mening dat die rechterlijke macht meer transparantie aan de dag moet gaan leggen over gemaakte fouten en wie daar verantwoordelijk voor is. Dat gaat ook hand in hand met een behoefte aan meer transparantie over de beoordeling van leden van OM en zittende magistratuur. Ik zou graag willen dat de minister op dit punt aangeef of hij ook vindt dat daar verbeteringen in aangebracht moeten worden.

Ik heb naar aanleiding van het wetsvoorstel zoals dat nu voorligt, eigenlijk nog maar één vraag. Wij zullen dit wetsvoorstel kunnen steunen, mits de kosten die de maatregelen in dit wetsvoorstel met zich meebrengen, kunnen worden opgevangen binnen de reguliere budgetten. Het mag absoluut niet zo zijn dat heel Nederland in deze tijd van economische crisis krap zit, terwijl rechterlijke ambtenaren meer geld gaan krijgen. De minister schrijft in de memorie van toelichting dat de kosten hiervan inderdaad binnen de reguliere budgetten van de rechterlijke macht worden opgevangen. Dat was echter een beeld dat de minister in december 2008 heeft neergezet. Sindsdien is er heel wat gebeurt in onze economie en is heel wat gebleken over bezuinigingen die bij de rijksoverheid nodig zijn. Ik wil vandaag dan ook graag van de minister horen of hij nog steeds van oordeel is dat dit allemaal kan worden opgevangen binnen de reguliere budgetten van de rechterlijke macht. Als dat niet zo is, wat komt er dan wellicht in het gedrang? Ik krijg hierop graag een toelichting van de minister.

□

De heer **Teeven** (VVD): De VVD-fractie is het helemaal ermee eens dat rechterlijke ambtenaren, leden van het Openbaar Ministerie en de zittende magistratuur recht hebben op een carrière die toekomstperspectief biedt. Wij zien heel goed in dat niet iedereen die werkzaam is binnen de rechterlijke macht, of dat nu rechters zijn of officieren van justitie, uiteindelijk in een management-

functie terecht kan komen. Deze mensen moeten dus gedurende langere tijd inhoudelijk bezig zijn. Er is een aantal voorbeelden van mensen die excelleren in hun bestaande functie, zowel rechters als officieren van justitie. Zij zijn soms behoorlijk op leeftijd en zitten inderdaad, zoals collega De Roon zei, al twintig jaar op het maximum van hun schaal. Zij verdiepen en verbreden zich niettemin wel nog steeds.

Het is goed dat dit wetsvoorstel de mogelijkheid biedt dat mensen zich bestuurlijk kunnen ontplooiën. Zij kunnen daarmee verder komen en tegelijkertijd kan er een inhoudelijke ontwikkeling plaatsvinden. Voor hen die willen managen, is het managen mogelijk gemaakt in dit wetsvoorstel. Voor hen die inhoudelijk bezig willen zijn, zijn er de rangen senior rechter A en senior officier van justitie A gekomen. Toen ik dit wetsvoorstel zag, dacht ik dat ik wel te vroeg ben weggegaan naar de politiek. Misschien had ik nog wat langer moeten blijven zitten. Dan had ik wellicht wat minder lang op de eindschaal gestaan. Nee hoor, dat was even een moment. Het is toch ook heel leuk om van baan te veranderen, zoals een aantal sprekers voor mij zei. Het is leuk om weer eens wat anders te doen.

Andere sprekers zeiden ook al dat wij ons inderdaad in een tijd bevinden waarin wij praten over het draagvlak van het functioneren van leden van de rechterlijke macht, of het nu gaat om de rechters via hun uitspraken of om de officieren van justitie via hun handelen. Dat vraagt om zorgvuldigheid, om zorgvuldig omgaan met de rechterlijke macht evenals om verantwoording en transparantie.

De schriftelijke vragen van onze fractie zijn naar tevredenheid beantwoord. Er is nog wel een enkele vraag over het advies van de Raad van State en het nader rapport. In dit wetsvoorstel wordt geregeld dat leden van de zittende magistratuur die voor een periode van zes jaar een bestuursfunctie hebben vervuld na hun terugtreden nog gedurende drie jaar in de dan geldende salarisschaal worden doorbetaald. Kan de minister nader motiveren aan onze fractie waarom dat noodzakelijk is? Ik zou me kunnen voorstellen dat mensen een hogere schaal krijgen die verbonden is aan een management-taak. Als rechters echter na een benoeming van zes jaar terugtreden, waarom krijgen ze dan nog drie jaar het bijbehorende salaris? De Raad van State stelt daar vragen over en vraagt zich af of die financiële zekerheid zou moeten worden gegeven. Onze fractie heeft diezelfde vragen. Ik zou graag een antwoord hierop krijgen.

Het staat onze fractie ook aan dat mensen die nu in een seniorrang werken die niet terugkomt in het wetsvoorstel, qua waarborg en rechtszekerheid automatisch ingeschaald worden in de nieuwe rang van senior officier van justitie. Ik noem als voorbeeld een officier van justitie eerste klasse, een rang die niet terugkomt in het wetsvoorstel. Het geeft helderheid door dezelfde salarisschaal toe te kennen. Het lijkt mij niet juist dat mensen die al tien jaar in de maximumsalarisschaal van officier van justitie eerste klasse zitten terug moeten treden. In die zin kan mijn fractie volledig instemmen met onderdeel VI, waarin het overgangsrecht is geregeld.

Mijn fractie vraagt zich af of dit allemaal budgettair neutraal zal verlopen. Er zal immers een aantal mensen, zowel binnen het Openbaar Ministerie als de zittende magistratuur, promotie maken naar die afschuwelijke rang met de letter A erachter. Mevrouw Gerkens merkte op dat zij die niet op haar visitekaartje zou willen hebben. Dat is maar de vraag, want wie dat op zijn

## Teeven

kaartje heeft staan, ontvangt meer financiële waardering van het Rijk. Zo erg is dat dus niet.

Mevrouw **Gerkena** (SP): De heer Teeven beweert toch niet dat de voldoening van werk uit de beloning komt? Het moet toch gaan om de inhoud van het werk?

De heer **Teeven** (VVD): De heer De Roon en mevrouw Van Vroonhoven hebben net als ik vastgesteld dat er mensen zijn die al twintig jaar binnen de zittende of de staande magistratuur functioneren, die ergens tussen de 50 en de 60 zijn. In het huidige rangenstelsel hebben zij de laatste twintig jaar geen hogere financiële waardering gezien. Al hebben die mensen twintig jaar voldoening van hun werk, toch is het niet verkeerd als zij na twintig jaar een extraatje krijgen, bij excellent functioneren.

Mevrouw **Gerkena** (SP): Daar kunnen wij een hele discussie over voeren. Als dat het probleem is, zou de heer Teeven de minister moeten oproepen om een nieuw loongebouw te maken. Daarmee kan dat probleem worden aangepakt. Dit zou een omweg zijn.

De heer **Teeven** (VVD): Ik denk dat mevrouw Gerkena iets te kort door de bocht gaat. Daar maakt zij zich af en toe schuldig aan, al is dat niet heel vaak. Zij moet zich ook realiseren dat dit vaak officieren van justitie en rechters betreft die al langere tijd excellent functioneren en die niet in het management willen. Dat zijn volgens mij heel waardevolle mensen voor de rechterlijke macht. Het zijn leden van de staande en de zittende magistratuur die vaak de moeilijkste klussen doen. Dat zijn niet de Tom Poeszaken waarover de heer De Roon sprak. Het zijn mensen die al heel lang zowel bij de staande als de zittende magistratuur de moeilijke zaken overeind houden in dit land. Ik denk dat die geldelijke waardering er wel degelijk bij hoort.

Tot zover kan mijn fractie goed leven dit wetsvoorstel. Zij zal het ook zeker steunen. Ook de mobiliteit wordt immers bevorderd.

Er is echter wel iets anders aan de hand. Wij hebben een discussie gevoerd in het debat over Saban B. over de vraag of rechters ontslagen moeten kunnen worden en, zo ja, wie dat zou moeten doen. Dat leek mijn fractie een zeer onzinnige discussie. Wat wel een zinnige discussie is, is een discussie over de vraag of leden van de staande en de zittende magistratuur elk jaar functioneel moeten worden beoordeeld. Bij het Openbaar Ministerie gebeurt dat in de hiërarchische lijn. Er zou jaarlijks een functionele beoordeling binnen de hiërarchische lijn moeten plaatsvinden, die transparant en schriftelijk wordt vastgelegd.

Mijn fractie vindt dat dit ook binnen de zittende magistratuur zou moeten gebeuren, dus dat rechters elk jaar binnen de beroepsgroep worden beoordeeld en dat die beoordelingen transparant worden vastgelegd. Daarbij kan bijvoorbeeld ook worden bekeken of rechters hun vonnissen goed motiveren en of zij dat doen volgens de afspraken die zijn gemaakt binnen de Raad voor de rechtspraak. Het gaat dus niet om de inhoudelijke keuzes die een rechter in een individuele zaak maakt, maar om de vraag of hij volgens de ethiek en de normen van het ambt handelt.

Mijn fractie vindt het heel belangrijk dat met leden van het Openbaar Ministerie en leden van de zittende magistratuur jaarlijks een functioneringsgesprek wordt

gevoerd dat uitmondt in een beoordeling die transparant in een personeelsdossier terechtkomt. Ik vraag de minister om te bevorderen dat dit binnen het Openbaar Ministerie in de hiërarchische lijn altijd bij alle leden gebeurt. Daarnaast vraag ik hem om met de Raad van de rechtspraak te spreken om te bewerkstelligen – daar ligt het iets ingewikkelder – dat deze ook overgaat tot het jaarlijks inhoudelijk beoordelen van alle leden van de zittende magistratuur en het schriftelijk vastleggen in de personeelsdossiers van deze beoordelingen. Als er carrière moet worden gemaakt, hoeft dat dan niet meer alleen meer te gebeuren op het goede gevoel van de president van de rechtbank of van een hof. Er liggen dan ook stukken onder, zodat de promotie transparant en eventueel controleerbaar is.

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): Ik begrijp de logica van het voorstel van de heer Teeven. Ik heb echter nog wel enkele vragen. Wie zou dat functioneringsgesprek moeten voeren? Is dat altijd de president, of is dat een senior rechter of een senior rechter A? Hoe stelt hij zich dat voor? Zouden ook niet conclusies verbonden moeten worden aan die gesprekken? Waarom zou je immers een functioneringsgesprek voeren als je mensen niet ook naar beneden kan zetten rang, als je hen daarvan niet de consequenties kunt laten proeven?

De heer **Teeven** (VVD): Bij het Openbaar Ministerie gebeurt dit al, maar niet overal en niet op elk moment. Daar vinden die functioneringsgesprekken plaats in de lijn, dus teamleiders spreken met officieren van justitie in teams en de teamleiders zelf worden beoordeeld door de plaatsvervangend hoofdofficier, de hoofdofficier of de hoofdadvocaat-generaal als het advocaten generaal betreft. Bij het Openbaar Ministerie zijn er in de afgelopen tien jaar wel voorbeelden geweest waarin mensen na een negatieve beoordeling of opeenvolgende jaren negatieve beoordelingen werden teruggezet in rang. Er zijn wel voorbeelden van mensen die een rang hebben moeten inleveren.

Bij rechters zou dat in de teams kunnen gebeuren door vicepresidenten. Bij kleine rechtbanken zijn dat meteen de sectorvoorzitters en bij grotere rechtbanken zouden de rechters kunnen worden beoordeeld door de teamleiders, de vicepresidenten. De vicepresidenten zouden kunnen worden beoordeeld door de coördinerend vicepresidenten en die op hun beurt weer door de president van een rechtbank. De Raad van de rechtspraak zou, om het verhaal even af te maken, een taak gegeven kunnen worden bij het beoordelen van de presidenten. Er is immers heel wel een horizontale vergelijking mogelijk tussen de presidenten, degenen die nog overblijven na de indeling van de gerechtelijke kaart. Zo ziet mijn fractie dat een beetje voor zich. Daar zou je dus binnen de beroepsgroep bij herhaald niet goed functioneren ook gevolgen aan moeten verbinden. Als dat af en toe voorkomt, kan dat de budgettaire problemen van de minister een heel klein beetje oplossen.

Ik ben eigenlijk klaar. Mijn fractie is heel benieuwd of de minister er inhoudelijk in wil meegaan. Het lijkt mij niet zo ingewikkeld om bij het OM te realiseren dat dit bij elke officier van Justitie, elk lid van het OM, elk jaar gebeurt en het in een personeelsdossier terechtkomt. Ik ben wel erg benieuwd of de minister van Justitie een dergelijke inspanning ook bij de Raad voor de rechtspraak en bij de negentien presidenten van de rechtban-

## Teeven

ken en de vijf presidenten van de Hoven wil leveren. Waar de uiteindelijke beoordeling binnen de zittende magistratuur moet plaatsvinden, is mijn fractie eigenlijk om het even. Het moet binnen de beroepsgroep plaatsvinden en het gaat erom dat het transparant gebeurt, het vastligt en het geen tombola is wie er voorzitter of president van een rechtbank of een Hof wordt.

□

De heer **Heerts** (PvdA): Voorzitter. Ook ik heb vanmiddag kennisgenomen van de "Tom Poeszaak". Ik heb dan ook onmiddellijk een interpellatie aangevraagd, nog niet wetende dat het OM in hoger beroep was gegaan, maar goed, nu weet de minister dat mijn fractie boven op die zaak zal zitten. Hierover gaat dit debat alleen niet. Dit debat gaat over iets heel anders: het voorstel tot herziening van de rechtspositie van rechterlijke ambtenaren. Ik heb de zaak alleen even aangehaald, omdat collega De Roon erover sprak.

Het gebeurt niet vaak dat als iets langs een sector-overleg is gegaan – in dit geval het sectoroverleg rechterlijke macht, dat ik zeer hoog acht, net als alle andere sectoroverleggen – het vrij lang duurt voordat wij hier tot plenaire behandeling en afronding komen. Ook in dit kader vind ik het een groot goed dat het sectoroverleg, dus het overleg tussen werkgevers en werknemers, maar dan binnen de rechterlijke macht, gekenmerkt wordt door een grote mate van verantwoordelijkheid als het gaat om de eigen rechtspositie. Natuurlijk, de Kamer moet dat in een aantal gevallen vastleggen middels wetgeving, want dat hebben we zo geregeld in ons land. Uit de nota naar aanleiding van het verslag, maar ook uit onze inbreng, moge blijken dat wij dit wetsvoorstel op hoofdlijnen steunen. De belangrijkste reden dat wij het steunen is dat er recht wordt gedaan aan de nieuwe functies en posities en dat er eigenlijk in zekere zin afscheid wordt genomen van de rangstructuur binnen de rechterlijke macht, zowel de zittende als de staande. In feite heeft het functiewaarderingsonderzoek dat ten grondslag ligt aan deze verandering, daar ook het nodige over gezegd. Natuurlijk zijn wij alweer wat verder, maar het wordt wel hoog tijd dat er recht wordt gedaan aan de rechtspositie en de veranderende vakinhoudelijke kant van het beroep van rechters en van mensen van het OM.

Op één punt wil ik benadrukken hoe belangrijk wij het ook vinden dat de mobiliteit tussen de gerechten wordt bevorderd. Collega Gerkens van de SP-fractie heeft daarover het nodige gezegd, maar ook ik vroeg mij bij het doornemen van de stukken af, nu wij met mes en vork aan de gerechtelijke kaart zijn begonnen: hoe verhoudt zich dit straks tot de flexibiliteit die wij in zekere zin ook willen aanbrengen binnen de gerechtelijke kaart. Met het oog op met name de rechtbankstructuur en de strikte scheiding tussen de sectoren, vroeg ik mij af hoe dit zich zou verhouden met allerlei nieuwe benamingen. Ik moet eerlijk zeggen dat de benaming A inhoudt dat er ook een B zou zijn. In het veld, dus bij het OM, spreekt men inderdaad van A- en B-officieren. Als je dan helemaal gedegradeerd wordt, zal het wel C worden of misschien nog wel lager. Ik weet niet precies hoe dat zal uitwerken. Hoe dan ook, ik weet niet of dit nu een erg gelukkige term is, zeker niet als je Z achter je naam krijgt. Dan ben je wel erg diep gezonken, lijkt me.

Binnenkort spreken wij in een algemeen overleg nog eens over het jaarverslag van het OM, maar ook over de structuur en het functioneren van het OM. Ik heb het idee dat er bij het OM al heel veel wordt gereorganiseerd en dat dit voor een deel te maken heeft met de nieuwe functie-indeling. Nu we het hier toch over hebben, vraag ik de minister of wij nu voldoende flexibiliteit inbouwen voor de op korte termijn voorziene herindeling van de gerechtelijke kaart en de reorganisatie van het OM – ik had het net gekscherend over A- en B-officieren, maar daar zit ook wel weer een serieuze ondertoon in – en hoe die zich verhoudt tot de vakinhoudelijkheid. In de stukken sprak mij zeer aan dat je, als je zware, ingewikkelde zaken hebt, ook op de inhoud beloond wordt en dus niet alleen aan de kant van het management. De heer Teeven wees daar ook al op. Ik denk dat dit op zichzelf een hele goede zaak is.

Over die budgettaire maatregelen is naar mijn idee al het nodige gezegd. Gelet op mijn verleden, past het zeker niet om mij al te veel te bemoeien met de arbeidsvoorwaardelijke ruimtes die er binnen sectoren zijn.

Tot slot stel ik een vraag aan de minister die wel een beetje te maken heeft met het niet voldoende functioneren van rechters en mensen van het OM. In het Besluit Rechtspositie Rechterlijke Ambtenaren (BRRRA) is geregeld dat in geval van plichtsverzuim disciplinaire maatregelen kunnen worden opgelegd. Collega Gerkens zei daarover in dat verband ook iets. Kan de minister nog eens duiden hoe wij plichtsverzuim moeten zien? Het kan plichtsverzuim zijn in de letterlijke zin, maar dat kun je toch ook zien als disfunctioneren? Als je niet goed je plicht doet, verzuim je immers ook. Ziet de minister voldoende maatregelen binnen het huidige wettelijk kader, in dit geval het BRRRA? Zit daar voldoende flexibiliteit in om in geval van disfunctioneren maatregelen te nemen? Aan de ene kant zitten er allerlei bevorderende maatregelen in, in de zin dat je ook bevorderd kunt worden. Aan de andere kant ontstaat er misschien wel heel veel licht tussen belonen en straffen. Daarover wordt in feite relatief weinig opgemerkt.

Voorzitter, ik heb aangegeven dat ik vijf minuten zou spreken en daar houd ik mij aan.

De heer **Teeven** (VVD): Ik denk dat de heer Heerts terecht constateert dat er een heel groot gat zit tussen het belonen, zoals dat hier wordt voorgesteld, en het echt straffen, zoals wij dat gisteren in ons overleg met de Hoge Raad hebben besproken. Wat vindt de heer Heerts van het voorstel dat alle leden van de rechterlijke macht elk jaar inhoudelijk worden beoordeeld op hun functioneren: de officieren in de hiërarchische lijn tot en met de minister en de rechters binnen hun eigen beroepsgroep, misschien met de Raad voor de rechtspraak als top?

De heer **Heerts** (PvdA): Dat hoorde ik de heer Teeven zeggen. Voor dit debat vroeg een journalist mij overigens al wat ik daarvan vind. Dat is op zichzelf niet zo erg, want ik kon daarover iets langer nadenken. Ik vind dat een beetje dubbel. Aan de ene kant zal er dan sprake zijn van een zwaardere administratieve last. Als dat namelijk elk jaar moet gebeuren, vraag je nogal wat van het management. Je zet dan een systeem op voor relatief weinig mensen die disfunctioneren. Zeker binnen de rechterlijke macht mag je ervan uitgaan dat het gros gewoon goed functioneert. Ik heb geen enkele aanleiding



De heer De Roon (PVV)

© M. Sablerolle – Gouda

om daaraan te twijfelen. Je zet dus een systeem op voor het geheel om bij die paar mensen te kunnen komen. Daarom vroeg ik net heel nadrukkelijk aan de minister hoe wij dat plichtsverzuim, die disciplinaire maatregelen, kunnen interpreteren. Ik vroeg hem of wij dat wat breder kunnen interpreteren. Ik vind het verder ingewikkeld om te zeggen dat de Kamer in het kader van dit wetsvoorstel zo ver moet gaan dat zij functioneringsgesprekken dieper in de organisatie regelt. Als oud-vakbondsman zou ik een beetje nerveus worden als deze Kamer daar zo dicht bovenop ging zitten. Ik vind dat dit in het proces van werkgever en werknemer, dus op dat niveau, moet worden geregeld. Ik vind dat er een belangrijke taak is weggelegd voor de NVvR, de Raad voor de rechtspraak en het OM. De heer Teeven zei dat dit op onderdelen al gebeurt. Het gaat mij op dit moment echter te ver om dat generiek te regelen.

De heer **Teeven** (VVD): Binnen het OM is het eigenlijk al generiek geregeld. Misschien gebeurt dat niet overal, maar er is wel geregeld dat dit moet gebeuren. Elk jaar moeten de leden van de staande magistratuur worden beoordeeld. Dat dient dus te gebeuren op alle parketten: resortparketten en arrondissementsparketten. Daar gebeurt het in feite dus al. Vindt de heer Heerts het niet raar dat wij dan onderscheid maken tussen de leden van de staande magistratuur en die van de zittende magistratuur? Voor de staande magistratuur doen wij dat wel elk jaar, maar voor de zittende magistratuur doen wij dat niet. Dat is dezelfde vakbond waarover wij spreken. Die mensen zitten namelijk allemaal in dezelfde vakbond. Ik hoorde de PvdA-fractie veertien dagen geleden harde woorden spreken over het gebeuren met betrekking tot Saban B. Ik ben het met de heer Heerts eens dat de politiek rechters niet moet kunnen ontslaan, maar de politiek mag toch op z'n minst verwachten dat er ook bij de zittende magistratuur elk jaar beoordelingsgesprekken plaatsvinden? Dat is toch wel een wens die de wetgevende macht mag uitspreken?

De heer **Heerts** (PvdA): Dat sluit ik ook helemaal niet uit. De heer Teeven geeft wel iets belangrijks aan, namelijk dat dit niet in alle onderdelen van het OM gebeurt. Wat is dan de sanctie, daar waar dat niet gebeurt? Op dat

moment maak je namelijk ook weer onderscheid tussen OM-delen die het wel doen en die daaraan dus ook consequenties verbinden wat de rechtspositie betreft en delen die dat niet doen. Verstaat u mij goed. Met betrekking tot mijn vraag hoe breed wij de disciplinaire maatregelen voor plichtsverzuim kunnen interpreteren, zijn wij het eens dat je bij slecht functioneren gewoon wat anders moet gaan doen. Dat heb ik mijzelf een paar weken geleden horen zeggen. Het is echter de vraag of je generiek zo'n groot beoordelingssysteem moet opzetten dat veel geld kost. Het is een behoorlijke administratieve last om jaarlijks een functioneringsgesprek te voeren en dat ook nog eens vast te leggen. Wij doen dat om een enkele "rotte appel" iets anders te laten doen. Ik wacht het antwoord van de minister af of wij daarvoor generiek iets in de wet zouden moeten vastleggen.

De heer **De Roon** (PVV): De heer Heerts denkt dat het is om een enkele rotte appel aan de kaak te stellen. Maar zouden we een dergelijk systeem ook niet gewoon moeten willen om het vertrouwen van de burgers in de rechterlijke macht te herstellen? In het verleden zijn grote strafzaken kapot gegaan waarna met de beschuldigende vinger is gewezen naar allerlei mensen die ermee te maken hadden. Vervolgens zijn al die mensen vrij kort nadien elders in hogere functies in de staande of zittende magistratuur teruggekeerd. Dat is een totaal verkeerd beeld. Ik hoop dat de heer Heerts dat met mij eens is. Zou het daarom geen goede zaak zijn om aan de samenleving duidelijk te maken dat de politiek zich verantwoordelijk voelt voor het aanzien van de rechterlijke macht en het vertrouwen in de rechterlijke macht? Naar mijn mening is het idee van de heer Teeven niet alleen bestemd om een enkele rotte appel te verwijderen, maar beoogt het juist om het beeld naar de burger te herstellen en aan de burger te laten zien dat er weliswaar fouten worden gemaakt, maar dat als fouten herhaaldelijk worden gemaakt, mensen daarop ook worden afgerekend.

De heer **Heerts** (PvdA): Dat ben ik zeker met de heer De Roon eens. Tijdens mijn vakbondperiode heb ik mening functioneringsgesprek in alle lagen van de organisaties zien langskomen. Het is buitengewoon moeilijk. Je mag bezwaar maken en je kunt nog eens in beroep gaan. Ik vraag mij af of het middel van iedereen generiek beoordelen in verhouding staat tot het doel van iedereen ontslaan die disfunctioneert. Ik hoor daarop graag het antwoord van de minister.

Ik ben het met iedereen eens die zegt dat ook rechters en officieren bij stelselmatig disfunctioneren iets anders moeten gaan doen. Maar het is zeer de vraag of je daarvoor nu generiek een totaal beoordelingssysteem moet optuigen. Het zou dan wel eens het geval kunnen zijn dat het middel niet meer in relatie staat tot het doel.

De **voorzitter**: De minister heeft gevraagd om een schorsing van vijf minuten ter voorbereiding van zijn antwoorden.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

□

Minister **Hirsch Ballin**: Voorzitter. Ik dank de leden hartelijk voor de over het geheel genomen instemmende

## Hirsch Ballin

reacties op het voorliggende wetsvoorstel. Ik realiseer me heel goed dat het hierbij gaat om een delicaat onderwerp. De wetgever stelt de regels voor de rechtspositie van ambtenaren en moet die ingevolge de Grondwet ook regelen. Dat betekent dat de rechtspositie van rechterlijke ambtenaren meer in de formele wetgeving wordt geregeld dan wij bij andere ambtenaren gewend zijn. Dat is ook de waarborgfunctie van de wetgever. Om die reden spreken wij hier over aspecten zoals de aanduiding van functies, de relatie tot de salariering en de mate waarin in overeenstemming met de Grondwet kan worden ingegrepen bij disfunctioneren van rechters.

Mevrouw Van Vroonhoven heeft een aantal vragen rond dit delicate onderwerp gesteld die ik als eerste zal bespreken. Zij vroeg of dit betekent dat de rechters zich ten opzichte van elkaar meer als concurrenten gaan zien. Met het wetsvoorstel wordt de mogelijkheid geopend – dat is ook precies de bedoeling – dat er meer op basis van rechterlijke kwaliteit wordt bepaald wie in de hogere functies met de bijbehorende hogere salariering zullen worden benoemd. Dat is dus mede bedoeld als tegenwicht tegen de in het verleden nogal eens uitgesproken zorg dat je wel een managementfunctie moet aanvaarden om te kunnen doorgroeien in je rechterlijke loopbaan, nog even afgezien daarvan dat er niets mis is met managementfuncties. Voor zover hierin enige depreciatie doorklonk, was het ook weer niet goed. Maar wij hebben natuurlijk binnen de rechtspraak en binnen het Openbaar Ministerie ook uitstekende professionals nodig die dat dienovereenkomstig ook moeten zien als een goed verloop van hun loopbaan zonder dat zij een leidinggevende functie in de zin van management vervullen, zij het misschien wel leidinggevend in de zin van de competente rechter te midden van haar of zijn collega's die een bepaald deel van het vakgebied goed kent.

Als het gaat om kwalitatieve concurrentie is dat dus prima. Als benoemingen tot vicepresident gedomineerd zouden zijn gebleven door de anciënniteit, zoals in het nog niet al te verre verleden het geval was, zouden wij daar niet blij mee moeten zijn. In die zin is het antwoord op de vraag van mevrouw Van Vroonhoven bevestigend. Maar natuurlijk moeten wij erop letten, en moet de rechtspraak er ook zelf op letten in de onderlinge verhoudingen en de zorgvuldigheid waarmee beoordelingen plaatsvinden, dat de ondergrond van mensen die er samen voor staan in één rechterlijk college, in een meervoudige kamer bijvoorbeeld, mede voor de kwaliteit van de rechtspraak een zodanige is dat zij zich willen onderscheiden niet door hun collega's de loef af te steken maar door het best mogelijke werk te leveren. Ik hoop dat ik hiermee zo helder mogelijk de zorgen op het punt van de concurrentie van mevrouw Van Vroonhoven heb beantwoord.

Iets dergelijks geldt eigenlijk voor de vraag of moet worden tegengegaan dat mensen erop uit zijn dat zij bij hun superieuren in de smaak vallen. Dat ligt eraan wat de smaak is van de superieuren, zou ik zeggen. Als die smaak is dat zij graag de best mogelijke mensen in hun rechterlijk college willen hebben, en als dat is wat bedoeld wordt met smaak, dan zou het prima zijn. Maar mevrouw Van Vroonhoven bedoelde natuurlijk: hen behagen op oneigenlijke gronden. Dat is zeker niet de bedoeling, maar daar zijn ook goede procedures voor bedoeld. Voor elk van de functies waarop men sollici-

teert, moet aan de hand van objectieerbare criteria worden beoordeeld of de gegadigde zich daarvoor kwalificeert, in een met waarborgen omklede benoemingsprocedure, waarin ook een adviserende rol is voorzien voor de Raad voor de rechtspraak. Ik wil daarbij aantekenen dat goede professionals met elkaar van mening kunnen verschillen. Dat moeten zij ook kunnen doen. Een verschil in beoordeling van een zaak kan en mag geen impediment zijn. Ik heb ook niet de aanwijzing dat dat het geval is bij de huidige werkwijze.

Mevrouw Van Vroonhoven heeft verder gevraagd hoe we kunnen bewerkstelligen dat de beroepseer centraal blijft staan. Er is alles voor te zeggen dat men trots kan zijn op het werk dat men doet. Ik hoop dat het wetsvoorstel daaraan een positieve stimulans geeft. Beroepseer moet men niet alleen ontlenen aan het behoren tot het bestuur van een rechtbank of tot het bestuur van een sector, maar kan ook worden ontleend aan het leveren van zodanig gerechtelijk werk dat daaruit de groei naar de hoger gewaardeerde functies kan plaatsvinden.

Lastiger is de vraag wat met niet-functionerende rechters wordt gedaan. Kunnen zij worden teruggezet? Ze kunnen worden geschorst en ontslagen op basis van de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren, maar terugzetten in een lagere functie behoort niet tot de mogelijkheden. Op dit moment is mijn ministerie echter in gesprek met de Raad voor de rechtspraak om te bezien of en, zo ja, in hoeverre het huidige scala aan disciplinaire maatregelen, waarschuwing en ontslag, aanvulling behoeft. De vraag of ook de verstrekkende maatregel van terugplaatsing mogelijk moet worden, zal daarbij worden betrokken.

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): Mij brandt de vraag op de lippen hoe de minister erin staat. Vindt hij het niet logisch dat als je meer schalen en functies creëert voor de weg omhoog, de weg naar beneden ook open zou moeten staan?

Minister **Hirsch Ballin**: Ja. Dat heeft inderdaad een logica. Het ligt voor de hand. Er zijn natuurlijk ook andere werkverbanden waarin dat gebeurt, maar slechts bij hoge uitzondering. Ook in andere werkorganisaties is terugplaatsing naar een lagere functie met salarisverlaging zeer uitzonderlijk.

Mevrouw Van Vroonhoven heeft verder een vraag gesteld over de projectorganisatie, die een paar maal terugkwam in het debat, ook bij de gedachte over de vormgeving van de visitekaartjes. Mevrouw Gerkens maakte daarover ook een aantal behartigenswaardige opmerkingen. Ik laat de visitekaartjes maar even rusten. Je kunt van deze aanduidingen van alles zeggen. Ik heb zojuist aan de medewerkers die aan dit wetsvoorstel hebben gewerkt en die het overleg hebben gevoerd gevraagd of zij er bezwaar tegen hebben dat ik zou zeggen dat deze gedachte ontwikkeld is door wetgevingsjuristen A en beleidsadviseurs A. Zij vonden dat niet zo'n goede gedachte, dus zeg ik dat maar niet.

Als uitkomst van het overleg over de projectorganisatie is bij de projectteamleader en de achterban, die gevormd wordt door de gerechtsbesturen, het Parket-Generaal van het Openbaar Ministerie en de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak, het breedste draagvlak voor de functiebenamingen die nu in het wetsvoorstel staan. Aan de alternatieven zijn natuurlijk ook allerlei bezwaren verbonden. Al met al is het volgens



## Hirsch Ballin

mij meer een kwestie van gewenning dan dat met de functiebenamingen iets mis is. Vooropstaat dat iedereen rechter of raadsheer is, voor zover het gaat om de rechterlijke functies. Daar kan "senior" voor worden gezet en "A" achter. Inderdaad kan er geen "B" achter worden gezet. Dat doet men niet. Ik denk dat het een goede gedachte is om dat niet te doen.

Heel veel mensen duiden zichzelf nu kortweg aan als rechter. Dat is ook een heel eervolle omschrijving van de professie die iemand vervult. Het is dus ook niet noodzakelijk om daaraan "senior" of "A" enzovoort toe te voegen. Maar op het moment dat nader wordt gevraagd welke rol iemand binnen een organisatie vervult, kan deze zeggen dat hij senior rechter of senior raadsheer is, of een van de andere aanduidingen die worden gebezigd.

Misschien mag ik nog een kleine vergelijking maken. In de Verenigde Staten wordt altijd met heel veel respect gesproken over de leden van het Supreme Court. De voorzitter van dat college heet Chief Justice. De anderen worden Associate Justices genoemd. Als je de term "associated" in het Nederlands vertaalt, lijken het een soort hulprechters. Maar deze hooggeplaatste en alom gerespecteerde rechters lijken er helemaal niet onder te lijden dat zij zo worden aangeduid. Blijkbaar zijn andere dingen belangrijker. Nu dit het breedst mogelijke draagvlak heeft, kunnen wij er ook wel mee werken. Het heeft in ieder geval ertoe geleid dat het niet meer is gekoppeld aan de suggestie van het vervullen van een managementfunctie.

Mevrouw Van Vroonhoven en de heer De Roon hebben naar de budgettaire-neutraliteit gevraagd. De kosten van deze operatie die ertoe leidt dat er meer mensen werkzaam kunnen zijn in een functie met een hoger salaris, worden opgevangen binnen de voor de arbeidsvoorwaardenontwikkeling van de rechterlijke macht beschikbare middelen. Daar waren die middelen ook voor bedoeld, want dit is onderdeel van de arbeidsvoorwaardenontwikkeling. Anders dan mevrouw Van Vroonhoven veronderstelt, gaan anderen er niet in salaris op achteruit. Omdat ook bij de rechterlijke macht elke euro maar één keer uitgegeven kan worden, zullen er wel keuzes moeten worden gemaakt. Het geld dat hieraan wordt uitgegeven, kan niet aan andere doelen worden besteed. Er zijn voorstellen aan verbonden uit een oogpunt van de relatieve salariëring van de rechtspraak in verhouding tot andere juridische beroepen. Daarom is het van belang dat de voorgestelde operatie, met inbegrip van deze consequenties, de steun heeft gekregen van de Raad voor de rechtspraak, de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak en het College van procureurs-generaal.

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): De minister geeft aan dat het binnen de operatie binnen het budget voor de rechtspraak wordt uitgevoerd. Sommige rechters gaat er in salaris op vooruit en om dat te betalen zullen er prioriteiten gesteld worden. Waar wordt dan aan gedacht? Kan de minister een voorbeeld geven? Huisvesting?

Minister **Hirsch Ballin**: Nee, niet de huisvesting, want het gaat om de ruimte die beschikbaar is voor het arbeidsvoorwaardenbeleid. Er is voorzien in de ontwikkeling van de arbeidsvoorwaarden. Op het moment dat men tot de conclusie komt dat nu eindelijk iemand die

voortreffelijk werk doet maar geen management-verantwoordelijkheid draagt, zo kan worden gesalarieerd, kan daarmee worden voorkomen dat betrokkene weggaat. Wellicht kan daarmee ook worden voorkomen dat er meer mensen nodig zijn om hetzelfde werk te doen. Een goede rechter is ook een productieve rechter.

De heer **Heerts** (PvdA): Dit is vastgesteld in het sectoroverleg van 22 februari 2007. Ik neem aan dat de middelen die daarmee gepaard gaan ook binnen dat sectoroverleg besproken zijn. Op dit moment hoeft daarvoor niet de portemonnee te worden getrokken, mocht daar nog wat in zitten.

Minister **Hirsch Ballin**: Daar zit toch niks extra's in, dus dat is vrij overzichtelijk. Dit is destijds inderdaad onder ogen gezien.

Mevrouw Gerkens heeft een aantal opmerkingen over de benoemingen voor het leven gemaakt. Ik dank haar daarvoor. Dat was verhelderend in verhouding tot het vorige debat dat over dit onderwerp is gevoerd.

Schorsing bij wijze van ordemaatregel krachtens de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren is onder meer mogelijk als er een ernstig vermoeden is voor bestaan van feiten en omstandigheden die tot ontslag zouden kunnen leiden. Ontslag is uit hoofde van diezelfde wet bijvoorbeeld mogelijk op grond van ongeschiktheid voor het vervullen van het ambt, wegens ziekte, bij een onherroepelijke veroordeling wegens een misdrijf of in termen van die wet in geval van handelen of nalaten dat ernstig nadeel toebrengt aan de goede gang van zaken bij de rechtspraak of het in haar te stellen vertrouwen. Ontslag wegens ongeschiktheid geschiedt door de Hoge Raad op vordering van de procureur-generaal, dit ter uitvoering van artikel 117, derde lid, van de Grondwet.

De heer De Roon heeft gevraagd of de beoordeling van het functioneren van de rechters en van de leden van het Openbaar Ministerie transparanter kan worden geregeld. Deze vraag raakt aan een systeem van functioneringsgesprekken en dergelijke. Met de rechterlijke ambtenaren die met de rechtspraak zijn belast, worden op grond van artikel 46a van de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren al zogenaamde evaluatiegesprekken gevoerd. Overeenkomstig de afspraken in de laatstelijk afgesloten zogenaamde cao, de arbeidsvoorwaardenovereenkomst sector rechterlijke macht met de loop van 1 augustus 2007 tot en met 31 december 2010, wordt nu onderzoek verricht naar de mogelijkheid en wenselijkheid om deze evaluatiegesprekken vorm te geven als functioneringsgesprekken. Ten aanzien van de niet voor het leven benoemde rechterlijke ambtenaren is in het Besluit rechtspositie rechterlijke ambtenaren artikel 37 al voorgeschreven dat regelmatig functioneringsgesprekken plaatsvinden. Dat geldt ook voor de leden van het Openbaar Ministerie.

De stap van evaluatiegesprekken naar functioneringsgesprekken hoeft trouwens niet zo groot te zijn, want wat moet je anders evalueren dan het functioneren? De reden waarom dit tot nu toe wat terughoudend is omschreven is dat men de indruk wil vermijden dat er een kanaal ontstaat voor bemoeienis met de beoordeling van individuele zaken door degenen die daar verantwoordelijkheid voor hebben, en dat is uiteraard zeer respectabel ... Wat heb ik nu gezegd, voorzitter?

De **voorzitter**: Ik weet het niet precies, maar blijkbaar

## Hirsch Ballin

was het voor de heer Teeven en de heer Heerts aanleiding om naar de interruptiemicrofoon te snellen.

De heer **Heerts** (PvdA): Dit is een buitengewoon belangrijk punt. Hoor ik de minister zeggen dat binnen het bestaande sectoroverleg de afspraak is gemaakt dat men gedurende deze cao-periode een en ander feitelijk zelf meeneemt, afweegt en verder invulling geeft? Zo ja, kan de minister dan zeggen wanneer daarvan resultaat te verwachten is? Of neemt men de volle periode tot 31 december 2010?

Minister **Hirsch Ballin**: Nee, ik geloof niet dat er nog zo veel tijd nodig is. Men is ermee bezig. Ik heb net al gezegd dat het een minder grote stap is van evaluatiegesprek naar functioneringsgesprek dan het wellicht op het eerste gezicht lijkt. Waar helderheid over moet zijn, is eigenlijk wat ik zojuist zei, namelijk dat het er niet toe strekt om de beoordelingen die door enkelvoudige en meervoudige kamers worden gedaan over te doen in de vorm van en onder de dekmantel van een functioneringsgesprek. Vandaar dat de insteek is geweest, dat er evaluatiegesprekken worden gevoerd, maar dat is dus al geregeld. Die evaluatiegesprekken gaan echter natuurlijk over de kwaliteit van het rechterlijk functioneren.

De heer **Teeven** (VVD): Mijn vragen in eerste termijn waren erop gericht om de evaluatiegesprekken bij de zittende magistratuur en de functioneringsgesprekken bij de staande magistratuur te laten uitmonden in een jaarlijkse beoordeling. De minister zegt dat dit zich bij voor het leven benoemde rechterlijke ambtenaren niet zo goed verdraagt met de inhoud van de uitspraken. Daar heb ik een vraag over. Ik zal een voorbeeld geven, dan wordt het inzichtelijker. Stel dat de rechterlijke macht afsprekt dat hij vonnissen beter gaat motiveren. Daar maakt men in alle rechtbanken en hoven op dit moment afspraken over. Nu zijn er stelselmatig rechters die in kamers bij elkaar zitten en bij wie het toch iedere keer niet goed gebeurt. Dat gaat dus niet over de inhoud van de afspraak, maar het motiveren van wat men uiteindelijk uitspreekt, gebeurt niet goed. Zou dat bijvoorbeeld een onderwerp kunnen zijn waarbij het niet over de inhoud gaat, maar wel over de wijze waarop het ambt wordt vervuld?

Minister **Hirsch Ballin**: Ja, dat kan ik me heel goed voorstellen. Dat geldt ook voor het deelnemen aan opleidingen of bijscholing voor rechters. We hebben in Europees verband afgesproken dat alle rechters in de Europese Unie voldoende kennis van het Europese recht moeten hebben. Sommigen hebben dat meegekregen in hun studie. Aan de Nederlandse juridische faculteiten is het verplicht – dat is niet overal in Europa zo – maar dat moet je bijhouden. Er zijn ook andere onderwerpen waarvan het rechterlijk functioneren bijhouden vergt. Je moet ook kunnen werken met de hulpmiddelen die er zijn. Dat zijn onderwerpen die zeker aan de orde kunnen komen in evaluatiegesprekken en in eventuele functioneringsgesprekken die in het kielzog daarvan worden gevoerd.

Een functioneringsgesprek gericht op een beoordeling, zoals we dat bij andere ambtenaren kennen, is iets moeilijker, omdat er niet vanzelf het soort beoordelingen ligt. De consequenties van een beoordeling van een ambtenaar van een ministerie kunnen liggen in de sfeer

van een salarisverhoging, een andere taak, bepaalde faciliteiten enzovoorts. Bij een evaluatiegesprek ten opzichte van onafhankelijke, met rechtspraak belaste functionarissen kan ik me eerder voorstellen dat wordt afgesproken dat de betrokkenen beter letten op de manier waarop er gemotiveerd wordt, zoals in het voorbeeld van de heer Teeven, meer tijd besteden aan het tijdig doen van uitspraken naar de zitting of voldoende participeren aan de opleidingsactiviteiten. Dat soort dingen.

De heer **Teeven** (VVD): Zou dat ook de tijdige communicatie met vakgenoten kunnen betreffen? Ik denk aan advocaten, officieren en de relevante omgeving. Het gaat niet om de inhoud van de uitspraken, maar om de wijze waarop een rechter schriftelijk of mondeling tijdig communiceert met zijn werkomgeving. Zou dat ook onderdeel kunnen uitmaken van zo'n beoordeling?

Minister **Hirsch Ballin**: De heer Teeven gebruikt nu het woord "beoordeling". Ik heb het over de evaluatie en de aandachtspunten die naar aanleiding daarvan worden geformuleerd. In die verhoudingen zou het antwoord op zijn vraag "ja" zijn. Sterker nog, het gebeurt al. De rechterlijke colleges – op de ene plaats ongetwijfeld meer dan op de andere – hebben er bijvoorbeeld een aandachtspunt van gemaakt hoe er wordt gecommuniceerd over uitspraken, hoe de gang van zaken ter zitting is, of zittingen op de aangekondigde tijd beginnen en of uitspraken tijdig plaatsvinden. In een aantal jaarverslagen die door rechterlijke colleges worden uitgegeven, is de weerslag daarvan te vinden. Dat is de kwaliteitsbeoordeling die men met elkaar verricht. Het lijkt me heel zinnig dat dit een uitwerking krijgt daar waar er zaken nog niet zo gaan als de leiding van het rechterlijk college voor zich ziet en wellicht in de vergadering van de rechters is afgesproken. Dan moeten er navenante afspraken gemaakt worden. Ik heb voor een deel geherformuleerd wat de heer Teeven zei omdat ik het wel graag in een bepaalde setting wil houden. Het zijn onafhankelijke professionele functionarissen die niet het gevoel moeten krijgen dat hun zittingen worden overgedaan. Met inachtneming daarvan acht ik dit soort ontwikkelingen zeker wenselijk.

Daar wil ik nog iets aan toevoegen. Met de gerechtsbestuurders vindt een gesprek over hun functioneren plaats. Dat is bij de toedeling van de eigen integrale verantwoordelijkheid aan de gerechtsbesturen zo geregeld. Dit is ook een antwoord op een vraag van de heer Teeven.

De heer De Roon vroeg of de Raad voor de rechtspraak jaarlijks verslag kan doen van het aantal seniorfuncties. Het lijkt me een heel redelijke vraag dat er op dat punt ook transparantie is. Je kunt het ook reconstrueren uit de publicatie van de rangen waarin alle leden van de rechtspraak werkzaam zijn die op de website van de Raad voor de rechtspraak staan. Het lijkt me heel praktisch om de raad te vragen dit te verwoorden in het jaarverslag.

De heer Heerts heeft gevraagd om toe te lichten wat in het Besluit rechtspositie rechterlijke ambtenaren onder "plichtsverzuim" wordt verstaan. Plichtsverzuim omvat elk doen en laten dat een niet voor het leven benoemde rechterlijke ambtenaar behoort na te laten of te doen. Dit is een mooie definitie die geloof ik geheel de vorm van een cirkel heeft. In geval van inhoudelijke onbekwaam-

## Hirsch Ballin

heid ligt het vooral in de rede dat uiteindelijk ongeschiktheidsontslag wordt verleend. Er zit een impliciete verwijzing in naar de beroepscode en functie-eisen van deze functionarissen.

De heer **Heerts** (PvdA): De minister zei net iets over de ongeschiktheid die de pg kan aandragen bij de Hoge Raad. Ik zal nu niet vragen hoeveel voorbeelden daarvan zijn. Zit daar nu nog een relatie in? Die ongeschiktheid bestaat uit vele elementen. Of heeft dat met dit plichtsverzuim niets te maken?

Minister **Hirsch Ballin**: Ik had het zojuist over de niet voor het leven benoemde rechterlijke ambtenaren. De ongeschiktheid van een rechter kan voortkomen uit het feit dat er zich in de geestesvermogens iets kan voordoen wat iemand belet om verder als rechter te functioneren. Het kan zijn dat iemand zich op zo'n manier heeft gedragen dat hij niet meer in staat is als rechter te functioneren. Het kan zijn dat iemand structureel naalaat alles te doen wat tot de normale taakvervulling hoort. Dit is echter allemaal hoogst uitzonderlijk. Daar heeft de heer Heerts gelijk in.

De heer **Heerts** (PvdA): Dat willen wij ook graag zo houden bij de rechters. Maar bent u het met mij eens dat die grondslag voor ontslag in zekere zin op het scherpst van de snede er al in zit?

Minister **Hirsch Ballin**: Ja, dat is zo, maar met de gepaste distantie ten opzichte van de onafhankelijkheid van de rechtspraak en met de overtuiging die wij vooral erin moeten houden dat zeker bij rechters geldt dat je niet moet experimenteren met de benoeming van mensen die het misschien niet goed doen.

Ten slotte kom ik bij de vraag van de heer Heerts over de verhouding met de gerechtelijke kaart. Het loon- en functiegebouw zoals dat in dit wetsvoorstel is neergelegd, staat los van de voorgenomen herziening van de indeling in arrondissementen en ressorten. Er is wel rekening gehouden met de zwaarte van hoofdofficier-functies in de verdeling van de functies in het OM over de groepen. Verder bevordert het wetsvoorstel wel de mobiliteit van rechterlijke ambtenaren, doordat zoals bekend kleinere gerechten – voor kleinere politiekorpsen geldt hetzelfde – altijd relatief meer management hebben ten opzichte van het geheel. Doordat de rechterlijke rangen niet meer gekoppeld zullen zijn aan management-functies, is er ook een grotere mogelijkheid tot flexibiliteit.

Voorzitter. Ik hoop dat ik hiermee de gestelde vragen heb beantwoord.

De heer **Teeven** (VVD): Ik had nog een vraag gesteld over de benoemingsduur en het advies van de Raad van State. Als leden van de zittende magistratuur in die zes jaar benoeming zitten en de periode ten einde loopt, krijgen zij een afbouwregeling die de normale ambtenaar volgens het BBRA niet heeft. De Raad van State heeft daar wat kritische opmerkingen over gemaakt. Zou u de financiële zekerheid nader kunnen motiveren die voor de leden van de zittende magistratuur in management-functies wordt geschapen: ook al zitten zij niet in die functie, dan krijgen zij toch drie jaar dat salaris? Waarom vindt u dat het moet zoals het hier staat?

Minister **Hirsch Ballin**: Een belangrijk deel van de motivering is uiteraard dat dit zo is afgesproken. Wij moeten op dit punt de inschatting van de Raad voor de rechtspraak laten wegen wat nodig is om mensen daartoe bereid te vinden. De Raad voor de rechtspraak heeft het signaal gegeven dat het in de praktijk lastig is om geschikte gerechtsbestuurders te vinden, terwijl het benoemen van goede gerechtsbestuurders in ieder geval een alom gedragen wens was. Om dat te bevorderen is de functie van gerechtsbestuurder ook voorzien van deze financiële zekerheid door de periode waarin de toelage wordt genoten te verlengen met drie jaar, maar uitsluitend in de gevallen waarin de gerechtsbestuurder ten minste gedurende zes jaar aaneengesloten als zodanig heeft gefunctioneerd en nadien als rechterlijk ambtenaar met rechtspraak belast blijft.

De heer **Teeven** (VVD): Ik ben het wel eens met datgene wat mevrouw Gerken daarover zei in haar reactie op een interruptie op mij. Mensen moeten het natuurlijk niet doen alleen om het geld. De toelichting die u nu geeft laadt een beetje de verdenking op zich dat er wat rechters zijn die dat wel à contrecœur willen doen. Maar dan moeten zij wel negen jaar worden doorbetaald terwijl zij maar zes jaar in functie zijn. Dat vind ik toch een wat lastig verhaal in een tijd dat andere ambtenaren de broekriem moeten aantrekken.

Minister **Hirsch Ballin**: Ja, als het zo zou zijn. Ik zie het eigenlijk meer zo dat zij het niet moeten laten om financiële redenen. Het zijn natuurlijk twee kanten van dezelfde medaille. Er is nadat iemand zes jaar zijn krachten heeft gegeven aan het gerechtsbestuur een periode waarin men weer moet ingroeien in het dagelijks handwerk. Misschien heeft men een zekere achterstand opgelopen ten opzichte van degenen die alleen maar met de rechtspraak bezig zijn. Men had het gevoelen, het inzicht dat het toch lang niet altijd meeviel om aan de mensen voor dit soort functies te komen. Dat het niet enkel door financiële motieven moet worden beïnvloed, ben ik met de heer Teeven eens. Maar het moet ook niet zozeer alleen maar het gevolg geven aan een beroep zijn dat op mensen wordt gedaan dat de raad het gevoel zou hebben gehouden dat het niet aantrekkelijk is.

De heer **Teeven** (VVD): Stel dat een plaatsvervangend hoofdofficier van justitie die functie tien jaar vervult en de laatste tien jaar van zijn carrière als officier of advocaat-generaal in de luwte wil zitten. Die krijgt dan toch ook niet het salaris van plaatsvervangend hoofdofficier nog drie of vier jaar doorbetaald? Hoe ziet de minister dit verschil tussen leden van de staande en de zittende magistratuur? Hij maakt daar wel een verschil.

Minister **Hirsch Ballin**: Voor rechters die zich sterk hebben gericht op het beoordelen van individuele zaken die aan hen worden voorgelegd, zou het wel eens een wat grotere stap kunnen zijn om naar het gerechtsbestuur te gaan dan voor officieren van justitie, die in hun functieprofiel altijd al een leidinggevende rol ten opzichte van anderen hebben. Deze wens is in ieder geval niet op dezelfde manier naar voren gekomen uit het overleg met het Openbaar Ministerie. Mocht dat gebeuren, dan zullen wij moeten bezien of dat nog is in te passen. Ik hoop dat de heer Teeven niemand op dit idee heeft gebracht.

## Hirsch Ballin

De heer **Heerts** (PvdA): Wij hadden natuurlijk meteen de landelijk officier een plek kunnen geven, maar dat doen wij dan maar even niet. Ik heb een vraag over het OM. Die relatie naar die gerechtelijke kaart en de flexibiliteit van de mobiliteit zijn mij wel duidelijk. Binnen het OM wordt er echter wel degelijk een koppeling gemaakt naar één of twee politieregio's. Dat zegt echter niets over de slagkracht – laat ik het maar even in mijn eigen woorden zeggen – van die dienstdoend officier in die politieregio. Immers, in de driehoek moet die officier toch niet elke keer hoger in het organogrammetje zijn bevoegdheid halen bij een andere officier die meer verdient? Dat is toch wel functioneel geboden en niet alleen aan het salaris?

Minister **Hirsch Ballin**: Ja, dat is strikt functioneel. Het is trouwens een onderwerp dat niet in dit wetsvoorstel geregeld wordt. De hoofdofficier van justitie respectievelijk de fungerend hoofdofficier van justitie heeft en houdt de bevoegdheden die in de Politiewet zijn voorzien. Dat wordt hierdoor niet veranderd.

De heer **Heerts** (PvdA): En die landelijke officier hoeven wij hier nog niet te regelen?

Minister **Hirsch Ballin**: In het wetsvoorstel dat u zal bereiken voor de wijziging van de Politiewet 1993 is ook een regeling voorzien voor de aansturing van het KLPD en de rol daarin van de hoofdofficier van justitie die leiding geeft aan het Landelijk Parket.

Hiermee is mijn beantwoording voltooid.

De **voorzitter**: Ik constateer dat er alleen bij de heer Teeven behoefte bestaat aan een tweede termijn.

□

De heer **Teeven** (VVD): Voorzitter. De minister van Justitie helpt collega De Roon en mij er wel eens aan herinneren dat wij uit het Openbaar Ministerie komen. Dat heeft soms voordelen, want dan wordt het voor ons wat moeilijker om over bepaalde dingen wat te zeggen. Maar soms wordt het er ook wat makkelijker door, bijvoorbeeld vanavond. Je weet hoe het gaat en je kunt wat duidelijker een motie formuleren. Collega De Roon en ondergetekende hebben de behoefte om een motie in te dienen.

---

Motie

---

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het wenselijk is dat rechterlijke ambtenaren, zowel de leden van het Openbaar Ministerie als de leden van de zittende magistratuur, binnen hun beroepsgroep eenmaal per jaar transparant en inzichtelijk worden beoordeeld op hun functioneren en dat die beoordelingen schriftelijk worden vastgelegd;

verzoekt de regering, ervoor zorg te dragen dat het College van procureurs-generaal erop toeziet dat dit elk jaar plaatsvindt bij de leden van de staande magistratuur en in overleg met de Raad voor de rechtspraak te

bewerkstelligen dat dit elk jaar plaatsvindt bij de leden van de zittende magistratuur;

verzoekt de regering, de Kamer te informeren over de reactie van het College van procureurs-generaal en de Raad voor de rechtspraak,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Teeven en De Roon. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 8 (31822).

De heer **Heerts** (PvdA): De heer Teeven had deze motie al klaarliggen. Ik heb daarnet bewust doorgevraagd op het arbeidsvoorwaardenoverleg dat nog gaande is. De heer Teeven kan toch niet ontkennen dat er nu serieus een beweging wordt gemaakt? Het gaat hem ook echt nooit ver genoeg.

De heer **Teeven** (VVD): Ook uw fractie, net als die van de SP en het CDA, heeft veertien dagen geleden in het debat over Saban B. harde woorden gesproken over de leden van de zittende magistratuur. Uw fractie en mijn fractie gingen niet zo ver dat dat tot ontslag door de politiek zou moeten leiden, maar er zijn wel harde woorden gesproken. Daaraan help ik u nog even herinneren; denkt u daarover nog even na. Vervolgens constateert mijn fractie en die van de PVV, dat de leden van het Openbaar Ministerie elk jaar al transparant en inzichtelijk moeten worden beoordeeld en dat dat – constateren onze fracties ook – niet bij alle parketten en bij elk lid van het Openbaar Ministerie gebeurt. Daarom vraag ik de minister of hij ervoor zorg wil dragen dat het College van procureurs-generaal daarvoor gaat zorgen bij de leden van de staande magistratuur. Dat kan hijzelf bewerkstelligen en het College moet daarop toezien. Dat zit dus in de lijn. Dan dient zich wel de vraag aan, waarom wij dat wel doen met leden van de staande magistratuur en niet met leden van de zittende magistratuur. Daarom is de motie op deze wijze geformuleerd. De minister wordt gevraagd om te bewerkstelligen dat dat ook gebeurt bij de leden van de zittende magistratuur. Inderdaad stelde u de vraag of de Raad voor de rechtspraak en de rechters daar dan tot 31 december 2010 de tijd voor gaan nemen. Ik ben ook bang dat dat gebeurt. De fracties van de PVV en de VVD hechten eraan dat de Kamer als wetgevende macht uitspreekt dat wij het hier, in die trias politica, eigenlijk noodzakelijk vinden dat de rechters kritisch gaan kijken of de beoordelingen bij elk van de rechters en elk van de officieren moet plaatsvinden. Bij de officieren is het geregeld en zal het moeten gaan gebeuren, overal en op elk moment. Bij de rechters vragen wij van de minister om in gesprek te gaan met de Raad voor de rechtspraak om ervoor te zorgen dat het gebeurt. Wij horen graag de reactie van de rechters in de samenleving. Het verbaast mij een beetje, als ik dat tegen de heer Heerts mag zeggen, dat hij daar niet achter gaat staan, ondanks de harde woorden van veertien dagen geleden.

De **voorzitter**: De heer Heerts, nog éénmaal.

De heer **Heerts** (PvdA): Ik ben iemand die gelooft in "een

## Teeven

man een man, een woord een woord". Dat weet u donders goed en daar is geen woord Spaans bij.

De heer **Teeven** (VVD): Ik vraag u om erachter te gaan staan.

De heer **Heerts** (PvdA): Mij gaat het om het volgende: als het ontslag moet, dan moet het. Daarom ben ik doorgegaan op die ongeschiktheid. Dat kan dus al, maar u doet iets generieks en het is de vraag of wij het voor die paar zo generiek moeten gaan regelen, als die ongeschiktheid nu ook al kan leiden tot ontslag. Dat hoor ik dan wel van de minister. Die rechters moeten dan helemaal niet gedegradeerd worden. Zij moeten direct die functie niet meer kunnen vervullen.

De heer **Teeven** (VVD): Dat is nou het verschil dat ik vorige week al maakte met een aantal andere partijen in deze Kamer, die meteen over dat ontslag beginnen. U begint nu ook daarover. Het zit mij niet zo lekker, en mijn collega De Roon ook niet, dat leden van de staande magistratuur tot zes cijfers achter de komma moeten worden beoordeeld. Dat is op zichzelf helemaal prima en het moet vooral gebeuren. Het gebeurt niet overal, dus laat dat dan ook elk jaar gebeuren. Dat is al generiek. Waarom zouden wij dat bij leden van de zittende magistratuur, binnen die beroepsgroep, met inachtneming – met een streep daaronder en een uitroepteken – van hun onafhankelijkheid, niet doen? De minister heeft daarvan vanavond een aantal voorbeelden genoemd waarop dat zou kunnen gebeuren. Ik ga er eigenlijk van uit dat die beroepsgroep daar zelf heel wel toe bereid is. Het gaat niet altijd om ontslag. Je kunt een situatie hebben dat je een vicepresident hebt bevorderd tot coördinerend vicepresident die leiding geeft aan een sector en dat de beste man of vrouw absoluut niet functioneert, en dan toch blijft zitten. Dit kan een instrument zijn om binnen de beroepsgroep, volledig transparant en inzichtelijk, te bewerkstelligen dat iemand een stapje terug doet. Daar is niks mis mee. Wij praten niet over ontslag, niet over ambtsmisdrijven. Wij praten alleen maar over een stapje terugdoen.

Mevrouw **Gerken** (SP): Ik meende dat ik de heer Teeven hoorde suggereren dat de SP in het debat heeft gezegd dat de politiek rechters moet kunnen ontstaan. Dat is onjuist. Ik adviseer de heer Teeven om de Handelingen daar nog een keer op na te slaan, want dat heeft mijn fractie nooit beweerd.

De **voorzitter**: Bij dezen is dat punt gemaakt.

Minister **Hirsch Ballin**: Mijnheer de voorzitter. Functioneringsgesprekken en beoordelingsgesprekken bij het Openbaar Ministerie zijn er. Wat betreft functioneringsgesprekken bij de zittende magistratuur als systematiek, is de Raad voor de rechtspraak bezig om die te ontwikkelen als onderdeel van de gemaakte afspraken. Dat ligt dus in het verlengde van de bestaande evaluatiegesprekken. De rol die deze gesprekken kunnen spelen in verhouding tot de functie, de positie van de betrokkenen verschilt tussen het Openbaar Ministerie en de zittende magistratuur. De officieren van justitie maken deel uit van een organisatie met een hiërarchische structuur die werkzaam is onder

politieke verantwoordelijkheid, terwijl de rechtspraak onafhankelijk is.

De motie van de heren Teeven en De Roon neemt dit allemaal bij elkaar. Ik denk dat de motie op onderdelen zonder meer overbodig is omdat die gaan over dingen die al worden gedaan. Wat betreft het ontwikkelen van de evaluatiegesprekken naar functioneringsgesprekken, kan ik meedelen dat de rechtspraak daar al mee bezig is. Dat deel is dus ook overbodig. Ik vind het ook ongewenst om deze twee groepen als het ware over een kam te scheren bij de benadering van dit onderwerp. Dat brengt mij tot de conclusie dat ik deze motie moet ontraden. De Kamer weet wat er gebeurt. Dat is een beweging die helemaal spoort met wat hier vanavond is gezegd en wat goed is ingebed in het overleg, met respect voor de verschillen tussen de staatsmachten. Dat proces wordt niet gediend met deze motie.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Wij zullen aanstaande dinsdag stemmen over de wet en de ingediende motie.

Ik dank de minister voor zijn beantwoording van de in het debat gestelde vragen. Ik dank ook de ondersteuning op dit late uur.

Sluiting 22.39 uur

### Lijst van ingekomen stukken, met de door de Voorzitter ter zake gedane voorstellen:

Een brief van de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, met de mededeling dat de Eerste Kamer in haar vergadering van dinsdag 6 oktober 2009 het haar door de Tweede Kamer toegezonden voorstel van (rijks)wet gedrukt onder het nummer 32029 heeft aangenomen.

De Voorzitter stelt voor, deze brief voor kennisgeving aan te nemen;

### De volgende brieven

Voorstel van de leden Heerts en Kalma tot wijziging van het Reglement van Orde - 31995  
Tweede Kamerlid, Heerts A.J.M. - 29 juni 2009  
Rondgezonden en gepubliceerd

Wijziging van het Reglement van Orde (redactionele en technische verbeteringen) - 32055  
voorzitter van de commissie voor de Werkwijze, Verbeet G.A. - 10 september 2009  
Rondgezonden en gepubliceerd

Voorstel van de leden Van der Staaij, Griffith en Depla tot wijziging van de Regeling parlementair en extern onderzoek - 32155  
Tweede Kamerlid, Staaij van der C.G. - 30 september 2009  
Rondgezonden en gepubliceerd